

Djurgymnasiet Stockholm
terese.laurentkarlsson@djurgymnasiet.com

Rektorn vid Djurgymnasiet
mimi.englund@djurgymnasiet.com

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn av Djurgymnasiet
i Stockholms kommun

Tillsyn i Djurgymnasiet

Skolinspektionen genomför tillsyn i Stockholms kommun under året 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Djurgymnasiet Stockholm besöktes av Skolinspektionen mellan den 25 oktober 2012 och den 26 oktober 2012.

Fakta om skolan

Skolverket beslutade den 20 november 2001 (dnr 44-2001: 963) att skolan Södertörns Djur- och Naturvårdsgymnasium hade rätt till bidrag för en fristående gymnasieskola. Utbildningen, som enligt beslutet motsvarade naturbruksprogrammet med en egen inriktning mot djurvård, hänfördes i bidragshänseende till naturbruksprogrammet. Den 3 april 2002 (dnr 2002:969) informerades Skolverket om att skolan bytt namn till Djurgymnasiet Stockholm.

Den 31 maj 2010 beslutade Skolinspektionen (dnr: 37-2010:2845) att Djurgymnasiet ska vara berättigat till bidrag för naturbruksprogrammet inriktning djurvård med de fyra profilerna djursjukvård, djurpark, häst och hund. Huvudman för skolan är Animallogos AB med organisationsnummer 556620-5455. Vid tillsynstillfället omfattar verksamheten i skolan undervisning på naturbruksprogrammet inriktning djurvård med de fyra profilerna djurpark, djursjukvård, häst och hund i årskurs 3 och naturbruksprogrammet inriktning djurvård med de fyra profilerna djur, djursjukvård, häst och hund i årskurs 1 och 2. Skolan följer Lgy 11 (åk 1-2) och Lpf 94 (åk 3).

Djurgymnasiet ligger i stadsdelen Hägersten - Liljeholmen i Stockholms kommun. De elever som går på skolan kommer i huvudsak från Stockholms kommun och närliggande kommuner, men skolan har även elever som kommer från andra delar av landet. Skolan leds av en rektor och det finns också en biträdande rektor. Lärarna är indelade i fyra arbetslag, vilka i stort följer skolans profiler. Varje arbetslag har en arbetslagsledare. Vid tillsynstillfället hade Djurgymnasiet 254 elever.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Stockholms kommun angående kommunens rätt till insyn i den fristående gymnasieskolan. Det framkom att utbildningsförvaltningen i Stockholms kommun inbjuder till informationsträffar, erbjuder extern utvärdering, brukarundersökning till elever i årskurs 2 samt genomför en ekonomisk riskanalys av företag som driver fristående gymnasieskolor i Stockholms kommun.

Kunskapsresultat

Den nationella statistiken visar att 80 procent av de elever som avslutade utbildningen år 2011 på Djurgymnasiet fick grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier. Motsvarande siffra för riket som helhet var 87 procent samma år. Den genomsnittliga betygspoängen var 14,2 poäng, vilket ligger i linje med rikets genomsnitt som var 14,1 poäng. Dock är snittet något högre jämfört med de genomsnittliga betygspoängen för elever vid naturbruksprogram i riket som var 13,6 år 2011. Totalt 87 procent av eleverna vid Djurgymnasiet har fullföljt sin utbildning inom fyra år, vilket kan jämföras med motsvarande värde i riket som är 76 procent. Sammantaget visar statistiken från den senaste femårsperioden att det endast varit små variationer beträffande kunskapsresultat mellan de olika åren. Ett undantag är dock att endast 71 procent av eleverna fick grundläggande högskolebehörighet år 2010, en siffra som är betydligt lägre än tidigare och senare under femårsperioden.

Beträffande hur stor andel av eleverna som fick minst godkänt betyg finns det skillnader mellan olika kurser. Den nationella statistiken från 2011 visar att det för kärnämnen varierar mellan 88 procent, för kursen Naturkunskap A, och 99 procent, för kursen Svenska A. I projektarbete uppnådde 86 procent av eleverna minst betyget Godkänt.

Helhetsbedömning

Eleverna i Djurgymnasiets avgångsklasser når genomsnittliga betygspoäng som ligger ungefär i linje med det genomsnittliga för riket. En hög andel av eleverna som börjar i skolan slutför sin utbildning inom fyra år. Dock är det alltför många, en femtedel, som lämnar gymnasieskolan utan behörighet till universitets och högskolestudier. Tillsynen visar att det hos skolans personal finns en stor medvetenhet om hur resultaten ser ut. Rektorn uppger att skolan medvetet arbetat för att förbättra uppföljningen och lärarna gör idag ingående analyser av betygssättningen både på individuell och på skolnivå. Genom att utveckla arbetssätten och strukturen för utbildningen hoppas rektorn att skolan bättre ska kunna möta eleverna så att resultaten förbättras.

Vid intervju med rektorn, personal ur elevhälsan och elever i skolan framkommer att skolan erbjuder möjlighet till olika typer av särskilt stöd. Eleverna ges bland annat möjlighet till specialpedagogiskt stöd, enskilt eller i grupp men också stöd i de praktiska delarna av utbildningen om de behöver, exempelvis med fobiträning och ridning. Däremot behöver skolan se över arbetet med att dokumentera stödbehoven och utarbeta åtgärdsprogram så att dessa motsvarar kraven i den nya skollagen.

De flesta elever som Skolinspektionen talat med under tillsynen uttrycker att de trivs väl och känner sig trygga i skolan. Detta bekräftas också av resultatet i de enkäter som Skolinspektionen genomfört med elever i årskurs 3 inför tillsynen. Av de elever som besvarat enkäten anger 96 procent att det stämmer helt och hållet eller stämmer ganska bra att "Jag känner mig trygg i min skola". Motsvarande siffra gällande påståendet "I min skola bryr sig elever och lärare om varandra" är 91 procent. Skolans plan mot kränkande behandling redogör inte för vilka åtgärder man i skolan avser vidta för att möta de specifika behov verksamheten har. Tillsynen visar också att skolans ordningsregler inte har utarbetats under medverkan av eleverna och att alla elever inte heller känner till vilka regler som gäller.

Skolinspektionen får under tillsynen intrycket att Djurgymnasiets verksamhet bedrivs i väl anpassade lokaler där eleverna bland annat har tillgång till såväl en välutrustad djuravdelning som ett hundcenter. Däremot behöver skolan se till att eleverna ges tillgång till ett skolbibliotek som används aktivt i undervisningen för att stödja elevernas lärande. Skolan behöver också säkerställa att alla delar av utbildningen, inklusive den arbetsplatsförlagda utbildningen/det arbetsplatsförlagda lärandet, är avgiftsfri och att alla eventuella bidrag från eleverna är helt frivilliga.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Djurgymnasiet Stockholm att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 21 januari 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Djurgymnasiet Stockholm måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet trygghet och studiero.

- Se till att ordningsregler finns, har utarbetats under medverkan av eleverna och följs upp vid skolenheten.

- Se till att det för skolan finns en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Motivering

Enligt skollagen ska det på varje skola finnas ordningsregler som utarbetats under medverkan av eleverna. Vidare anger skollagen att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt av de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som skolan avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna genomförts ska återfinnas i efterföljande års plan.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen av Djurgymnasiet tagit del av skolans tolv ordningsföreskrifter. Dessa innehåller bland annat regler kring tidspassning, mobiltelefon-användande, djur i skolans lokaler samt hur alla i skolan ska visa respekt mot varandra. Flera av de elever som Skolinspektionen talat med uppger att de inte känner till vilka regler som gäller i skolan. Andra uppger att de gått igenom reglerna en gång i samband med att de startade i skolan. Ingen av de elever Skolinspektionen intervjuat i samband med tillsynen uppger att eleverna medverkat i utarbetandet av skolans ordningsföreskrifter. Detta bekräftas också av intervju med rektorn och representant för huvudmannen. Av de elever som besvarat den enkät som Skolinspektionen genomfört med elever i årskurs 3 uppger 50 procent att det stämmer ganska dåligt eller stämmer inte alls att "I min skola är eleverna med och bestämmer om trivsel- och ordningsregler". Ytterligare 13 procent uppger att de inte vet om eleverna varit delaktiga.

Tillsynen visar att det i skolan bedrivs ett målinriktat värdegrundsarbete och att skolan har strategier för att hantera kränkande behandling och mobbing. Årligen genomförs också enkätundersökningar för att kartlägga eventuell förekomst av kränkningar. Däremot återfinns i skolans plan mot kränkande behandling ingen beskrivning eller analys av vad skolan kommit fram till i sin kartläggning av verksamheten. Planen redogör inte heller för vilka åtgärder man i skolan avser vidta under kommande år för att ytterligare förbättra arbetet med trygghet och studiero. De flesta elever och lärare Skolinspektionen talat med upplever Djurgymnasiet som en mycket trygg skola. Detta bekräftas också av de enkäter som elever i skolan besvarat inför tillsynen. Dock framkommer att det finns problem med grupperingar och att det i vissa klasser finns elever som känner sig utanför. Både lärare och elevhälsan uppger att man arbetar aktivt för att motverka och förebygga sådana grupperingar. Trots detta återfinns varken beskrivning av problemet eller arbetet som gjorts för att komma tillrätta med det i planen mot kränkande behandling.

Sammanfattningsvis visar tillsynen att skolans ordningsregler inte utarbetats i samråd med skolans elever. Vidare finns det brister i skolans plan mot kränkande behandling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

5 kap. 5 § och 6 kap. 8 § skollagen

Särskilt stöd**Bedömning**

Djurgymnasiet Stockholm måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet särskilt stöd.

- Att rektorn ser till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

I skollagen anges hur skolan ska agera om en elev riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller då elever har andra svårigheter i skolsituationen. Den som uppmärksammar att en elev riskerar att inte uppfylla kunskapskraven ska anmäla detta till rektorn. Rektorn är ansvarig för att se till att behovet skyndsamt utreds. Utifrån utredningens resultat, fattar rektor, eller den som rektorn utsett, beslut om åtgärdsprogram. Ett åtgärdsprogram ska ange vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Beslut om åtgärdsprogram är överklagningsbara.

Av intervjuer med rektorn, lärarna och personal från elevhälsan framgår att det vid Djurgymnasiet finns två olika typer av åtgärdsprogram. Det första åtgärdsprogrammet, som benämns kursåtgärdsprogram utarbetas av undervisande lärare när läraren bedömer att det finns risk för att en elev inte kommer att uppnå målen för kursen. Kursåtgärdsprogrammen återger de anpassningar som sker inom undervisningens ram och innehåller ofta en plan för hur eleven ska uppnå målen för kursen. Rektorn uppger att hon alltid får kopior på dessa åtgärdsprogram, men att hon inte beslutar om dem. I samband med faktagranskning av denna rapport uppger rektorn att hon, genom dessa dokument också upplever sig ha en god kännedom om vilka elever som har svårigheter. Ett kursåtgärdsprogram utvärderas inom en månad och om anpassningen inte gett resultat utarbetas ett "riktigt" åtgärdsprogram som beslutas av rektorn. Denna andra typ av åtgärdsprogram kan också utarbetas om en elevs svårigheter i skolarbetet inte är kopplat till någon enstaka kurs. Trots att det är viktigt att de anpassningar efter elevens behov som lärarna gör dokumenteras, måste Skolinspektionen understryka att termen åtgärdsprogram har en särskild juridisk betydelse för eleven och skolan. Ett beslut om att utarbeta eller inte utarbeta ett åtgärdsprogram är exempelvis överklagningsbart. Därför är det viktigt att skolan säkerställer att rutinerna för dokumentation av en elevs stödbehov sker i enlighet med författningarna.

Vid tillsynen har Skolinspektionen också granskat exempel på de åtgärdsprogram som utarbetats, både så kallade kursåtgärdsprogram och de åtgärdsprogram som beslutas av rektorn. Av åtgärdsprogrammen framgår inte alltid tydligt vilka behov eleven har och hur de ska tillgodoses av skolan. Det framgår inte heller alltid när och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Sammanfattningsvis framgår av tillsynen att det finns brister i skolans arbete med att utarbeta åtgärdsprogram. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 9 § skollagen

Erbjudande av utbildning

Bedömning

Djurgymnasiet Stockholm måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet erbjudande av utbildning.

- Se till att utbildningen är avgiftsfri med undantag för enstaka inslag som medför en obetydlig kostnad för eleverna eller kostnader i samband med skolresor och liknande aktiviteter som ersätts av vårdnadshavare på frivillig väg.

Motivering

Enligt skollagen ska utbildningen i gymnasieskolan vara avgiftsfri. Det får dock förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna. I samband med skolresor och andra aktiviteter får det i enstaka fall förekomma inslag som ersätts av eleven eller dennes vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska dock vara öppna för alla elever, oavsett om eleven bidragit eller inte och ersättningen får inte överstiga huvudmannens självkostnad för den aktuella aktiviteten.

Vid intervjuer med rektorer, elever och lärare framkommer att vissa elever i samband med en treveckorsperiod av arbetsplatsförlagd utbildning (APU) / arbetsplatsförlagt lärande (APL) i årskurs 3 åker utomlands. Bland annat har elever rest till Borneo, Namibia, Sydafrika och USA för att exempelvis prova att arbeta med utrotningshotade djur. Skolan betalar för elevernas mat och uppehälle men eleverna måste själva stå för tre fjärdedelar av biljettkostnaden. Kostnaderna för eleven varierar således med resmålet från omkring 5000 till 10 000 kronor.

Rektorn uppger att det är helt frivilligt för eleverna att genomföra APU/APL utanför Norden. För den majoritet av skolans elever som genomför APU/APL inom Norden står skolan för samtliga kostnader. Eleverna uppger att de infor-

meras redan tidigt under sin utbildning om villkoren för utlandspraktik och att de redan då uppmanas spara pengar om de vill åka. Enligt företrädare för skolan kan enskilda elever också få stipendier för att finansiera resan. Skolinspektionen vill dock påpeka att, även om en resa som sker som en del av utbildningen är frivillig, ska den inte villkoras av att eleven eller dennes vårdnadshavare betalar. Skolan måste således säkerställa att bidraget är frivilligt och att all APU/APL är öppen för alla oavsett om man väljer att betala eller inte. Även om vissa obetydliga kostnader och eventuella kostnader för måltider i samband med en resa får belasta eleven överstiger kostnaden för de resor som sker i samband med APU/APL på Djurgymnasiet vad som kan betraktas som obetydlig kostnad.

Sammanfattningsvis framgår av tillsynen att utbildningen vid Djurgymnasiet inte är helt avgiftsfri för alla elever. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

15 kap. 17-18 §§ skollagen/5 kap. 21 § 1985 års skollag

Omfattning, innehåll och resurstillgång

Bedömning

Djurgymnasiet Stockholm måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet omfattning, innehåll och resurstillgång.

- Se till att eleverna har tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Motivering

Enligt skollagen ska elever ha tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. Med skolbibliotek avses enligt förarbetena (prop. 2009/10:165 s. 284) en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja eleverna. I läroplanen framhålls biblioteket som en del av skolans arbetsmiljö med syftet att eleverna själva ska kunna söka och utveckla kunskaper.

Det finns en lokal i Djurgymnasiet som av skolan benämns skolbibliotek. Lokalen är obemannad och innehåller tidskrifter, uppslagsverk, exempel på projektarbeten samt viss fack- och skönlitteratur. Dock visar samtal med elever att mediesamlingen i skolbiblioteket inte används aktivt som en del av skolans pedagogiska verksamhet. Vidare visar tillsynen att tillgången på framförallt skönlitteratur är starkt begränsad. Rektorn bekräftar att detta är ett utvecklingsområde för skolan. Enligt rektorn är biblioteket under uppbyggnad och

skolan planerar att samverka med en närliggande skola för att säkerställa att eleverna får tillgång till ett skolbibliotek som uppfyller kraven i lagstiftningen. Djurgymnasiet har tidigare också besökt ett närliggande folkbibliotek.

Sammanfattningsvis visar tillsynen att eleverna vid Djurgymnasiet inte har tillgång till ett skolbibliotek som uppfyller författningarnas krav. Huvudmannen föreläggs därmed att åtgärda bristen.

Författning

2 kap. 36 § skollagen samt läroplan för gymnasieskolan avsnitt 2.6 Rektorns ansvar.

Huvudmannaskap och godkännande

Bedömning

Djurgymnasiet Stockholm måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet huvudmannaskap och godkännande.

- Se till att information om rutinerna för mottagande och utredning av klagomål mot utbildningen lämnas på ett sådant sätt att de blir kända.

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen för utbildningen ha skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen. Informationen om rutinerna ska lämnas på lämpligt sätt.

Representanten för huvudmannen och rektorn uppger att de har ett nära samarbete och att alla eventuella klagomål på utbildningen som framkommer överlämnas vid de möten de har. Dock visar tillsynen att det saknas skriftliga rutiner för detta. Det framgår inte heller av exempelvis skolans hemsida hur en elev eller vårdnadshavare ska gå tillväga för att lämna eventuella klagomål.

Utredningen visar att det finns brister avseende rutinerna för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

4 kap. 8 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsråd Lotta Héden deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Frida Eek
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan

information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).